

Економічний простір. 2024. № 190. С. 223–231. URL:
<https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-41>

6. Науменкова С., Міщенко С., Тіщенко Є. Проектне фінансування в умовах реалізації “UKRAINE FACILITY PLAN”. *Економічний простір*. 2024. № 191. С. 142–153. URL:
<https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-24>

Негребецький Владислав Валерійович,

науковий співробітник науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, кандидат юридичних наук, доцент

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВІДЕОМОНІТОРИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Корупція залишається однією з ключових проблем розвитку України, впливаючи на ефективність державного управління, економічну стабільність та довіру громадян до влади. У сучасних умовах цифровізації суспільства особливого значення набувають технології відеомоніторингу, які здатні підвищити ефективність роботи правоохоронних органів, забезпечити прозорість роботи органів державної влади та управління, контроль за дотриманням законодавства та зменшення корупційних ризиків. Використання таких систем у державних установах, на об'єктах інфраструктури та під час публічних процедур може стати дієвим механізмом запобігання зловживанням. Також відеофіксація дозволить захистити працівників правоохоронних органів від неправдивих звинувачень [1, с. 16]. Автоматизовані системи відеомоніторингу на основі біометричних технологій стали ключовими для правоохоронних органів. Вони допомагають ефективно розслідувати та попереджувати злочини, оперативно ідентифікувати підозрюваних, відстежувати їх переміщення та запобігати загрозам, підвищуючи рівень громадської безпеки.

Україна активно впроваджує біометричні системи відеомоніторингу в правоохоронну діяльність. Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023 було схвалено Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки [2]. З метою забезпечення національної та державної безпеки, підвищення загального рівня публічної безпеки на початку 2024 р. народними

депутатами України було подано проект Закону України «Про єдину систему відеомоніторингу стану публічної безпеки» (реєстр. № 11031) [3]. Згідно із законопроектом, відеомоніторинг – це безперервний, систематичний процес збору та обробки даних про стан публічної безпеки, що здійснюється за допомогою технічних засобів, призначених для обробки інформації.

За законопроектом передбачаються єдині функціональні та технічні вимоги до побудови та функціонування систем відеомоніторингу стану публічної безпеки центрального, регіонального та місцевого рівнів. Авторами законопроекту пропонується врегулювати питання:

- створення та функціонування комплексних систем моніторингу стану безпеки як засобу, здатного істотно підвищити ефективність здійснення заходів із профілактики кримінальних та інших правопорушень;

- комплексного забезпечення безпеки населення, території та об'єктів, у тому числі тих, що належать до критичної інфраструктури держави;

- забезпечення єдиних правил інформаційного обміну на державному, регіональному та місцевому рівнях між суб'єктами єдиної системи відеомоніторингу стану публічної безпеки через єдиний інформаційний простір з урахуванням розмежування прав доступу до інформації тощо.

У разі впровадження системи відеомоніторингу стану безпеки сучасні технології відеоспостереження, інтегровані з аналітичними алгоритмами та штучним інтелектом, здатні в режимі реального часу:

- розпізнавати загрози та допомагати правоохоронцям запобігати злочинам;

- сприяти ефективному розслідуванню правопорушень;

- зменшувати людський чинник у питаннях безпеки, що мінімізує корупційні ризики;

- покращувати координацію між правоохоронними структурами;

- слугувати елементом швидкого реагування на надзвичайні ситуації [4].

Позитивним для України є досвід провідних країн Європи у провадженні систем відеомоніторингу в кримінальне провадження. Так, у Великій Британії застосовується Кодекс правил використання камер спостереження Міністерства внутрішніх справ Великої Британії (The UK Home Office's Surveillance Camera Code of Practice) [5].

Кодекс містить рекомендації щодо належного використання систем камер спостереження державними органами, зокрема поліцією в Англії та Уельсі. Був запроваджений відповідно до Закону про захист свобод 2012 року, його мета полягає в тому, щоб забезпечити відповідальне використання систем відеоспостереження та довіру громадськості, поєднуючи безпеку з правом на конфіденційність. Активне впровадження таких систем було пов'язане з випробуваннями, які показали, що камери можуть виявити і допомогати поліцейським затримувати злочинців набагато швидше, ніж це би відбулось без застосування таких технічних новацій [6]. Поліція Лондону та поліція Південного Уельсу з 2023 року використовують технологію відеомоніторингу з можливістю пошуку та розпізнавання осіб в реальному часі.

В Україні захист персональних даних в системах відеомоніторингу стану публічної безпеки повинен відповідати Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних [7], Додатковому протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних [8], Загальному регламенту захисту персональних даних GDPR (General Data Protection Regulation) [9], прийнятому у державах Європейського Союзу, а також законодавству у сфері захисту інформації [10]. Для імплементації GDPR в законодавство України народними депутатами України 25.10.2022 р. було подано проект Закону України «Про захист персональних даних» (реєстр. № 8153) [11].

Ми повністю підтримуємо важливість проекту Закону України «Про єдину систему відеомоніторингу стану публічної безпеки». Впровадження комплексних систем моніторингу безпеки значно підвищить ефективність профілактики зокрема корупційних правопорушень, забезпечуючи більш надійний захист громадян і суспільства в цілому. Існує необхідність імплементації в законодавство України Загального регламенту захисту персональних даних GDPR (General Data Protection Regulation).

Список використаних джерел

1. Волков С. В. Використання інформаційних технологій при здійсненні прокурорського нагляду за додержанням законів суб'єктами кримінально-виконавчої діяльності. *Використання технологій штучного інтелекту у протидії злочинності* : матеріали наук.-практ. онлайн-семінару (м. Харків, 5 листоп.2020 р.). Харків : Право, 2020. С. 13–16.

2. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки : Указ президента України від 11.05.2023 №273/2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2732023-46733>.

3. Про єдину систему відеомоніторингу стану публічної безпеки: проект Закону від 20.02.2024 № 11031. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43733>.

4. У Верховній Раді зареєстровано законопроект 11031 про відеомоніторинг стану безпеки, розроблений МВС України. 17.03.2025. URL: <https://mvs.gov.ua/news/u-verhovnii-radi-zarejestrovano-zaknoprojekt-11031-pro-vidiomonitoring-stanu-bezpeki-rozroblenii-mvs-ukrayini>.

5. UK Home Office. Surveillance Camera Code of Practice. London, 2023. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/surveillance-camera-code-of-practice>.

6. Live facial-recognition cameras catch 22 criminals in one day (22.12.2023). URL: <https://www.thetimes.com/uk/article/live-facial-recognition-cameras-catch-22-criminals-in-one-day-hg15rhwc7?region=global>.

7. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних. Страсбург. 28.01.1981. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text

8. Додатковий протокол до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних щодо органів нагляду та транскордонних потоків даних. Страсбург. 08.11.2001. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_363#Text.

9. Загальний регламент про захист даних (GDPR). URL: <https://gdpr-text.com/uk/>

10. Висновок до проекту Закону про єдину систему відеомоніторингу стану публічної безпеки (реєстр. № 11031 від 20.02.2024). Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації. 03.04.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/43733>.

11. Про захист персональних даних: проект Закону від 25.10.2022. № 8153. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/40707>.